

УДК 338.1:330.341.4(477)

ПЕРЕДУМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРУКТУРНИХ ЗМІН В ГОСПОДАРСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

А. Грищук

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79008, м. Львів, проспект Свободи, 18
E-mail: anna_gr_7@ukr.net*

Головна мета структурних змін - це формування збалансованої соціально-орієнтованої національної господарської системи. Автор доводить частковість, безсистемність та необґрунтованість вже проведених змін і пропонує для підвищення їх ефективності дослідити та врахувати основні передумови їх здійснення. У статті обґрунтовується раціональна багатовекторність структурних змін господарської системи України, зокрема, на базі галузевих, регіональних та інституційних зрушень.

Ключові слова: господарська система, галузева структура, територіальна структура, структурні зміни, передумови.

Постановка проблеми. Господарство України набуло ознак національного лише на рубежі ХХ—ХХІ ст., зі здобуттям незалежності. До цього воно було частиною господарств інших країн, до складу яких входила територія нашої теперішньої держави.

На сьогодні господарська система України є національною за змістом, проте за структурою вона значною мірою залишається складовою господарського комплексу колишнього СРСР, сформованого свого часу не на ринкових, а на соціалістичних відносинах господарювання. Від нього Україна успадкувала деградуючу централізовану командно-адміністративну економіку, переобтяжену важкою індустрією з нерозвинутою соціальною сферою, незначним виробництвом товарів широкого вжитку.

Господарство України здебільшого розвивалося екстенсивним шляхом, тобто збільшення обсягів виробництва досягалося за рахунок кількісного приросту виробничої бази, а не якісного її переоснащення. Однак, внаслідок обмеженості ресурсів та залежності України від енергоносіїв із сусідніх держав, такий шлях став безперспективним.

У сучасних умовах слід шукати нових шляхів розвитку держави на базі структурних змін господарської системи. Та, щоб визначити, чи зміни будуть відповідати вимогам часу та стратегії розвитку держави, слід дослідити передумови їх здійснення.

Стан дослідження. Даній проблематиці загалом у вітчизняній науковій літературі присвячено не так багато праць. Зокрема, історія та теорія формування господарських систем досліджується у роботах Базилевича В.Д.; правовим та структурно-територіальним аспектам їх функціонування присвячені роботи Мамутова В.К. та Вінник О.М.; особливості розвитку, поведінки та реформування господарських систем в умовах ризику та невизначеності знайшли своє відображення

у працях Коломієць Г.М.; дослідженню структурних змін в економіці присвячені праці Білої С.О. та Єрохіна С.А.; уточнення поняття структурних змін та їх видів знайшли своє відображення у статтях Клімової О.І. У закордонній літературі проблемам структурних перетворень економічних систем присвячені праці Мінгалевої Ж.А. (Росія); аналіз процесів економічних змін та інституційних змін в економіці знайшли своє відображення в працях Нобелівського лауреата з економіки Д. Норта (США); П. Друкер (США) розглядав зміни як виклики управління ХХІ-го століття.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на багатогранність наукових розробок і висвітлення різних аспектів структурних змін в економіці, у працях як вітчизняних, так і зарубіжних авторів менше уваги зосереджено на передумовах їх здійснення.

Мета дослідження. Основна мета, яка ставиться в нашому дослідженні, проаналізувати передумови здійснення структурних змін в господарській системі України в сучасних умовах. Для досягнення цієї мети будуть вирішені наступні завдання:

- визначно поняття «господарська система держави» та її основні складові;
- проаналізовано галузеву та територіальну структуру національного господарства України;
- визначено основне коло проблем щодо структурних змін у господарській системі держави.

Виклад основних положень. Господарська система держави – це складне територіальне утворення, обмежене кордонами держави, де всі елементи та компоненти економічного життя – суб'єкти господарювання, галузі, регіони – функціонують як єдиний організм, спрямований на відтворення суспільного продукту і засобів його виробництва, а також поліпшення умов життєдіяльності людини.

Національне господарство України має складну структуру. Структура господарства – це його внутрішня будова, котра показує, з яких основних елементів складається господарство, а також виражає співвідношення та взаємозв'язки між ними. Підприємства й організації групуються за видами господарської діяльності і за розміщенням на території. Відповідно розглядають галузеву і територіальну структуру господарської системи.

Галузева структура – це склад галузей і співвідношення між ними. Галузь – це сукупність господарських одиниць, які виробляють якісно однорідну продукцію або задовольняють певні однорідні потреби суспільства.

У кожній країні в практиці господарювання і в наукових розвідках користуються номенклатурою галузей – сукупністю назв усіх галузей, яка подана у відповідних нормативних документах. В Україні нова номенклатура галузей сформована у діючому нині Національному класифікаторі ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» (КВЕД), який затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457 [1].

Об'єктами класифікації галузей в КВЕД є види економічної діяльності статистичних одиниць (юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та ін.), котрі спочатку об'єднуються в групи, потім у розділи, а на вищому рівні групуються у секції (всього 21 позиція), які позначаються латинськими буквами від А до U.

Всі галузі національного господарства об'єднуються, насамперед, у дві сфери – сферу матеріального виробництва і сферу послуг (виробничу і невиробничу сфери). У

галузевій структурі національного господарства України сфера матеріального виробництва завжди суттєво переважала сферу послуг (відповідно 2/3 і 1/3 вартості продукції). І лише в останні роки їх частки починають вирівнюватись.

Щоб проаналізувати, як змінилася галузева структура національного господарства, розглянемо зміни у виробництві ВВП за видами економічної діяльності протягом 2002-2010 рр., тобто у розрізі основних галузей (див. табл. 1) та узагальнено по сферах господарювання (див. табл. 2) [2].

З наведених даних видно, що в галузевій структурі національного господарства України зростає частка сфери послуг з 35% у 2002 р. до 44% у 2010 р., а частка сфери матеріального виробництва поступово знижується з 65% у 2002 р. до 56% у 2010 р. Тобто з часом ця пропорція повинна наблизитись до структури, яка є типовою для високорозвинутих країн, де частка сфери послуг може сягати до 70%.

Основними галузями, що визначають розвиток господарської системи країни, прийнято вважати промисловість та сільське господарство. За часткою вартості виробленої продукції визначають тип господарської системи. Він може бути промисловим, промислово-аграрним, аграрно-промисловим чи аграрним. Для промислового типу господарської системи характерне значне переважання промислового виробництва над сільськогосподарським, тоді як в аграрному провідним є сільське господарство. Два інші типи є проміжними.

У сфері матеріального виробництва в Україні на промисловість припадає близько 30% виробництва ВВП, а на сільське господарство – 10% (станом на 2008 р.). Таким чином, за цими показниками національне господарство України можна вважати промислово-аграрним.

Таблиця 1

Виробництво валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності*
(у фактичних цінах; млн.грн.)

Види економічної діяльності	Роки		
	2002	2008	2010
Сфера матеріального виробництва, у т.ч.:	329520	1194288	1326225
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	66430	156072	194132
Добувна промисловість	24386	91551	117804
Переробна промисловість	191301	751615	812068
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	28227	77688	103317
Будівництво	19176	117362	98904
Сфера послуг, у т.ч.:	174488	877884	1062064
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	42628	240111	293540
Діяльність транспорту та зв'язку	46946	172314	209444
Освіта	14666	62186	83917
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	12080	45902	64327
Інші види економічної діяльності	58168	357371	410836
Усього (в основних цінах)	504008	2072172	2388289

*Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України / Розділ «Національні рахунки» / В-во та розподіл ВВП за видами економічної діяльності (2002-2010 рр.): доступно з ukrstat.gov.ua

**Виробництво валового внутрішнього продукту за сферами економічної діяльності*
(у відсотках)**

Сфери економічної діяльності	Роки		
	2002	2008	2010
Сфера матеріального виробництва (за основними видами економічної діяльності)	65	58	56
Сфера послуг (за основними видами економічної діяльності)	35	42	44

*Джерело: розраховано за даними табл. 1.

Однією з країн, найближчою до України за розмірами території, у Європі є Франція. У ВВП цієї держави 69% припадає на сферу послуг, 29% – на промисловість і будівництво, а 2% – на сільське й лісове господарства, мисливство та рибальство. У ВВП сусідньої Польщі частка цих складових господарського комплексу становить відповідно 54%, 39% та 7%.

Часто міжнародні економічні організації розглядають галузеву структуру національних господарств як співвідношення трьох секторів економіки. До первинного сектора відносять сільське і лісове господарства, рибальство, добувні галузі промисловості, тобто ті галузі, які дають людині «первинну» (створену природою) продукцію. До вторинного сектора включають індустріальні галузі – обробну промисловість і будівництво, які переробляють первинну продукцію і доводять її до споживача у вигляді кінцевих матеріальних благ. Третинним сектором називають галузі сфери послуг. За такою структурою економіки країни світу відносять до одного з трьох типів: країни доіндустріальної стадії розвитку (у них дуже висока частка галузей первинного сектора), індустріальної стадії (вторинного сектора) і постіндустріальної стадії розвитку (велика перевага галузей третинного сектора). Україна має показники типової держави, що знаходиться на індустріальній стадії розвитку суспільства: частка вторинного сектора сягає майже 40% вартості всієї продукції, відносно висока також частка первинного сектора (понад 12%). Натомість, відсоток третинного сектора в економіці України значно нижчий, ніж у провідних постіндустріальних країнах світу (США, Японія, країни Західної Європи).

У результаті поглиблення зв'язків між окремими галузями господарського комплексу відбувається формування міжгалузевих комплексів. Міжгалузевий комплекс – сукупність взаємозв'язаних підприємств різних галузей, об'єднаних випуском певної продукції. До найважливіших міжгалузевих комплексів в Україні відносяться паливно-енергетичний, металургійний, машинобудівний, хімічний, лісо-виробничий, агропромисловий, комплекс легкої індустрії, транспортний, будівельно-індустріальний, морегосподарський, рекреаційний, військово-промисловий, науково-технічний, соціальний.

Підприємства чи галузі у складі комплексів відзначаються стійкими і тісними виробничими зв'язками. Наприклад, в агропромисловому комплексі взаємодіють галузі сільського господарства, харчової промисловості, комбікормова промисловість. Складовими комплексу є також деякі галузі машинобудування (сільськогосподарське, тракторобудування), хімічної промисловості (виробництво мінеральних добрив, отрутохімікатів), мікробіологічна промисловість.

Функціонування комплексу неможливе без інфраструктури, тобто галузей, які обслуговують процес виробництва. Це – вантажний транспорт, системи енерго-, водо- і теплопостачання, матеріально-технічне забезпечення, ремонт, будівництво, освіта (підготовка кваліфікованих кадрів), наукове забезпечення, управління.

Якщо охарактеризувати територіальну структуру, то вона охоплює такі рівні господарської системи [3]:

- наддержавний (міждержавний) рівень, що включає взаємовідносини національної економіки України з економіками країн ближнього і далекого зарубіжжя та зі світовою господарською системою в цілому;

- загальнонаціональний (загальнодержавний) рівень, що включає внутрішньогосподарські взаємовідносини, що забезпечують функціонування економіки України в цілому;

- регіональний рівень, що вказує на специфіку господарської системи окремого регіону України;

- локальний рівень (рівень господарських об'єднань, окремих суб'єктів господарювання) – визначає особливості господарських взаємозв'язків між окремими суб'єктами, власні параметри.

Для подальшого аналізу передумов здійснення структурних змін у господарській системі нашої держави слід детальніше зупинитися на її державному та регіональному рівні.

У рамках вивчення та аналізу системних процесів між цими рівнями існує принципова відмінність. Для регіональних господарських систем як підсистем національної системи державний рівень може виступати в ролі активного зовнішнього регулятора і обмежувача внутрішньорегіональних структурних і загальносистемних процесів розвитку. Регіон як господарська система – це частина території, на якій розвивається система зв'язків і залежностей між підприємствами та організаціями. Труднощі, з якими стикаються регіони, досить загальні для всіх, а механізми їх подолання лише на стадії напрацювання. Регіональне управління, виконуючи функцію провідника загальноукраїнських інтересів з урахуванням специфіки регіонів, покликане усунути недоліки жорсткої централізації і одночасно забезпечити єдність національної і регіональної політик як умови територіальної цілісності країни [4].

При дослідженні передумов здійснення структурних змін слід мати на увазі, що в національній господарській системі, також як і в регіональній, присутнє активне протистояння інтересів. Складність забезпечення балансу інтересів на цьому рівні посилюється ще й великим масштабом ресурсів, за які здійснюється боротьба, а також і більшою автономністю представників різних груп інтересів.

У господарських системах слід також розрізняти горизонтальне і вертикальне протистояння інтересів. Внутрішньорегіональні уявлення про розвиток регіональної господарської системи можуть не відповідати уявленням та інтересам держави. Це є цілком логічним, оскільки будь-яка система зацікавлена в нарощуванні, перш за все, власного потенціалу. Слід мати на увазі, що якщо для регіональної влади система – це регіональне співтовариство, то для державної влади система – це держава, сукупність кількох регіональних співтовариств. Очевидно, що для збалансованого розвитку держави потрібний збалансований розвиток і всіх її регіонів. Це, безсумнівно, веде до певного перерозподілу ресурсів між регіонами, а, отже,

невдоволення одних регіональних господарських систем (регіонів-донорів) і ослаблення мотивації ефективного розвитку інших (регіонів-реципієнтів) [4].

Регіони вже давно очікують суттєвих зрушень у взаємовідносинах із центром. Одним з важливих питань розробки регіональної політики України є вибір типу цієї політики у відповідності до загально визнаної й ухваленої стратегії розвитку держави, з якою донині не визначилися. Сьогодні розвиток України загалом та окремих її регіонів зокрема – це сукупність протиріч і непередбачуваностей. Саме тому постає необхідність реальної оцінки досягнень, визначення перспектив і термінів реалізації цілей, необхідних важелів і ресурсів, які мають бути задіяні.

Перш за все зазначимо, що регіони України суттєво відрізняються між собою. Тому, безумовно, дуже велика відмінність і за економічними показниками. Останнім часом диференціація посилюється через низку причин: регіони з різною структурою економіки по-різному адаптуються до нових умов господарювання. Загалом міжрегіональні відмінності є відображенням дедалі більшої диференціації між економічною (різниця у формах власності та секторах економіки) та соціальною (різні групи населення) складовими у регіонах. Розмах варіації за показниками валового регіонального продукту у 2010 році становив аж 23,1 рази (м. Київ – 196639 млн. грн., Чернівецька обл. – 9892 млн. грн); за обсягом капітальних інвестицій розмах варіації у 2011 р. становив майже 19 разів (м. Київ – 47169,3, Чернівецька обл. – 2486,7 млн. грн.) [5].

В останні роки спостерігається низька конкурентоспроможність регіонів на зовнішніх ринках, відбулося розбалансування внутрішнього ринку, економічного обміну між регіонами, значне скорочення випуску за рахунок галузей, які виготовляли продукцію кінцевого споживання (у першу чергу – машинобудування). Тісні економічні зв'язки збереглися лише між областями, де сконцентрована металургійна, вугільна промисловість України та все необхідне для їх функціонування – Донецькою, Дніпропетровською, Запорізькою та Луганською. Саме вони формують найбільш потужну в країні фінансово-промислову групу, яка вже диктує свої економічні та політичні умови. Це наші регіони-донори.

Та, якщо врахувати, що кардинальна зміна структури власності, яка вплинула на диференціацію економічного розвитку на регіональному рівні внаслідок упровадження нових форм господарювання та зменшення частки державного сектору економіки, призвела до неможливості безпосереднього адміністративного впливу органів місцевої влади на суб'єкти господарювання, можна зробити висновки, хто й де є справжнім господарем регіону.

Більшість регіонів за спеціалізацією є сировинними або виробляють проміжну продукцію, їхній економічний потенціал визначають одна-дві галузі. Основна частина валової доданої вартості (40,8% у 2010 році) створюється у трьох регіонах (м. Києві, Донецькій та Дніпропетровській областях), де проживає близько 23% населення України.

У загальноукраїнському експорті питома вага чотирьох областей (Донецької, Дніпропетровської, Луганської та Запорізької) становить половину – 53,8% – і складається на 90% із експорту руди, металопродукції та продукції хімічної промисловості (мінеральні добрива). З урахуванням питомої ваги імпорту цих регіонів слід відзначити, що вони економічно більш тісно пов'язані з міжнародними ринками, ніж з національним (проте у надзвичайно вузькому секторі – металургії та галузях, що постачають сировину для неї). Частка ж експорту половини регіонів не перевищує 1% кожного з них [5].

Надзвичайно негативний вплив на майбутню структуру економіки більшості регіонів України матиме збільшення регіональної асиметрії за інвестиціями в основний капітал. Нічого доброго не обіцяють для національного виробництва й тенденції до розміщення іноземного капіталу. Так, у 2008 році 41,1% всіх прямих іноземних інвестицій було розміщено у м. Києві, а у 2010 році на столицю припадало вже 48,4%. У 12 регіонах питома вага прямих іноземних інвестицій не перевищує 1% від загальноукраїнського показника. Це переважно регіони із потенційними (проте не використовуваними) можливостями розвитку сільського господарства та занепадом промисловості, низьким рівнем розвитку сфери послуг (Кіровоградська, Херсонська, Миколаївська, Вінницька області).

Аналогічна тенденція спостерігається у розподілі кредитних ресурсів українських комерційних банків: половина кредитів, наданих суб'єктам господарювання, сконцентрована у Києві та Київській області.

Економіка регіонів по-різному адаптувалася до змін, що відбулися останнім часом, і це позначилося на регіональних ринках праці.

За матеріалами вибіркового дослідження економічної активності населення, середньонаціональний рівень безробіття на початку 2012 р. становив 7,9%, на початку 2011 р. – 8,1%, а на початку 2009 р. – 6,4%. У середньому в регіонах пропозиція робочої сили перевищує попит у 30 разів, зокрема в Івано-Франківській області – у 329, Волинській – у 137, Львівській – у 103 рази. Від 20 до 50% безробітних за регіонами не працюють понад 1 рік.

Вирішенню проблеми безробіття зовсім не сприяє розвиток малого бізнесу в регіонах, бо частка зайнятих на малих підприємствах чи у приватному бізнесі людей не перевищує останні п'ять років 6% від кількості населення працездатного віку. У 2011 р. у 21 регіоні налічувалося від 4 до 6% до працездатних осіб, зайнятих у малому бізнесі. Значна частина вивільненої робочої сили працює в тіньовому секторі економіки.

Важливим показником, що характеризує рівень життя, є доходи населення. Диференціація сукупних доходів на одну особу між окремими областями становить понад 3 рази. Якщо межею бідності вважати офіційно встановлений прожитковий мінімум, то поза нею в Україні у 2010 році проживало 30,7% людей, тоді як у 2008 – 2009 рр. – близько 23%. Нині розрив у доходах на одну особу між окремими областями (не враховуючи м. Києва) становить понад 73%, хоча за міжнародними стандартами він не повинен перевищувати 20% [5].

Ці та інші проблеми повинні бути враховані при проведенні основних заходів структурних змін у господарській системі нашої держави.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі проведеного дослідження можна констатувати той факт, що передумови проведення істотних структурних змін у господарській системі нашої держави не зовсім сприятливі. Та відкладати вирішення основних господарських проблем «на завтра» також не треба. На рівні держави вже затверджено Програму економічних реформ на 2010—2014 рр., власне VI-й розділ стосується модернізації інфраструктури та базових секторів економіки [6]:

- реформа електроенергетики;
- реформа вугільної галузі;
- реформа нафтогазової промисловості;

- розвиток транспортної інфраструктури;
- розвиток сільського господарства і земельна реформа.

Та щоб Програма не залишилась лише папірцем, слід глибоко усвідомити суспільством та владою сутність та необхідність цих змін, а також остаточно визначитись як з вибором ідеології, так і моделі розвитку країни загалом.

Важливе значення для формування майбутньої моделі економіки України має активна та цілеспрямована структурна політика.

Основне завдання структурної перебудови економіки України полягає у формуванні сучасної, ефективної, раціональної, екологічно безпечної структури господарської системи та створенні конкурентоздатного вітчизняного виробництва на основі реалізації абсолютних та відносних переваг країни.

Оптимальний розвиток структури господарської системи України потребує системного підходу, що включає певні напрями вдосконалення структурної перебудови [7]:

1. Формування ефективної галузевої структури економіки передбачає:
 - усунення гіпертрофованих диспропорцій між реальним та фінансовим секторами економіки, а також всередині кожного з них;
 - переважний розвиток галузей, що задовольняють потреби людей;
 - широкий розвиток сфери послуг;
 - створення та розвиток наукомістких та високотехнологічних галузей і виробництв;
 - розвиток переробних галузей економіки на новій технічній та технологічній базі;
 - конверсія військового виробництва;
 - розвиток експортних та імпортозамінних виробництв;
 - розвиток пріоритетних (ключових) галузей національної економіки.
2. Оптимізація територіальної структури економіки передбачає:
 - забезпечення комплексного і пропорційного розвитку всіх районів та регіонів країни на основі раціонального використання конкретних умов, наявних ресурсів (трудових, земельних, водних, енергетичних тощо);
 - усунення диспропорцій у розвитку окремих територій, забезпечення вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку;
 - гармонізація загальнодержавних та регіональних інтересів.
3. Зовнішньоекономічна структура економіки потребує:
 - збільшення експортного потенціалу країни;
 - зменшення в експорті частки сировини та матеріалів і збільшення частки продукції переробних галузей;
 - збільшення в імпорті частки прогресивного обладнання та машин і зменшення продуктів харчування і продукції, що може вироблятися на вітчизняних підприємствах.
4. Соціальна структура економіки потребує:
 - подальших змін у системі власності (роздержавлення, приватизація, вдосконалення функціонування державного сектора, розвиток малого і середнього бізнесу) та формування інституту ефективного власника;

- регулювання доходів населення, створення ефективного мотиваційного механізму високопродуктивної праці, усунення великої диференціації доходів та соціальний захист вразливих верств населення.

Заходи держави щодо структурного реформування економіки передбачають:

- вдосконалення нормативно-правового забезпечення структурної перебудови;
- створення сприятливих умов для реалізації "конкурентних переваг, формування реального національного капіталу;
- виділення пріоритетних галузей і виробництв, їх державна підтримка;
- макроекономічна стабілізація, стимулювання прогресивних структурних зрушень в економіці;
- ефективна державна інвестиційна та інноваційна політика;
- розробка макроекономічних прогнозів щодо формування сучасної структури економіки;
- розробка загальнонаціональних та галузевих програм структурних перетворень;
- раціональне залучення іноземного капіталу, здатного забезпечити реформування структури економіки;
- інформатизація суспільства, оволодіння сучасними інформаційними технологіями.

Отже, головна мета системи структурних змін у національній економіці - це формування збалансованого соціально-орієнтованого вітчизняного господарського комплексу на базі раціональної багатовекторної його структурної перебудови: галузевих, регіональних та інституціональних зрушень.

Особливість і гострота сучасного стану національної економіки вимагають ринкової інституціоналізації з ефективною державною участю в управлінні макро- і мікроекономічними процесами.

Нам потрібне розуміння того, що покращення ситуації в державі можливе тільки на системній основі. Перш за все необхідна послідовна структурна політика, орієнтована на реалізацію національних переваг, забезпечення економічної безпеки України, прискорення її інтеграції в сучасну світогосподарську систему. А ці сучасні виклики потребують подальших наукових досліджень та обґрунтувань.

1. Національний класифікатор ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності»: затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
2. Національні рахунки / В-во та розподіл ВВП за видами економічної діяльності (2002-2010 рр.): Статистична інформація Держстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
3. Вінник О.М. Господарське право: Навч. посібник / О.М. Вінник – 2-ге вид., змін. та доп. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008.- С. 15-16.
4. Дармограй В.І. Основи концепції соціального розвитку господарських систем. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vviem/2011_2/15.pdf.
5. Данилишин Богдан. Регіоналізм в Україні: реальність і перспективи / Богдан Данилишин // Дзеркало тижня. Україна.- 15 червня 2012.- № 22. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dt.ua/.../regionalizm___v_ukrayini_realnist_i_perspektivi-103914.ht.

6. Програма економічних реформ на 2010—2014 рр. // Дзеркало тижня.- 29 травня 2010.- № 20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dt.ua/.../rovniy_tekst_programi_ekonomichnih_reform_ukrayini_na...
7. Уманців Ю.М. Механізм економічної політики: Навч. посібник / Ю.М. Уманців, О.І. Міняйло. В.І. Косик. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 436 с.

BACKGROUND OF STRUCTURAL CHANGES IN THE ECONOMIC SYSTEM OF UKRAINE

A. Gryshchuk

*Ivan Franko Lviv National University
Management Department, 79008, Lviv, 18 Svobody Street
E-mail: anna_gr_7@ukr.net*

The main objective of structural changes is a formation of balanced socially oriented national economic system. The author proves partiality, unreason and inconsistency of already undertaken changes and offers for enhancing their efficiency to explore and consider the basic preconditions for their implementation. In the article the author explains the rational multi-structural changes in the economic system of Ukraine, especially at the sectoral, regional and institutional changes.

Keywords: economic system, industrial structure, spatial structure, structural changes preconditions.

ПРЕДПОСЫЛКИ ПРОВЕДЕНИЯ СТРУКТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В ХОЗЯЙСТВЕННОЙ СИСТЕМЕ УКРАИНЫ

А. Гришук

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра менеджмента, 79008, г. Львов, проспект Свободы, 18
E-mail: anna_gr_7@ukr.net*

Главная цель проведения структурных изменений – это формирование сбалансированной социально-ориентированой национальной хозяйственной системы. Автор доводит частичность, бессистемность и необоснованность уже проведённых изменений и предлагает для повышения их эффективности исследовать и учесть главные предпосылки их порождения. В статье обосновывается рациональная многовекторность структурных изменений хозяйственной системы Украины, в частности, на базе отраслевых, региональных и институциональных изменений.

Ключевые слова: хозяйственная система, отраслевая структура, территориальная структура, структурные изменения, предпосылки.